

Høringsnotat

Som en del av oppfølgingen Meld. St. 22 (2022-2023) *Kunstnarkår* og Stortingets behandling i Innst. 217 S (2023-2024), har Kulturdirektoratet på oppdrag fra Kultur- og likestillingsdepartementet utarbeidet forslag til overordnede verdiprinsipper for rimelig betaling for kunstnerisk arbeid. Verdiprinsippene skal fungere som en veiledende standard for statlig finansierte kunst- og kulturinstitusjoner og tilskuddsordninger. En referansegruppe nedsatt av Kultur- og likestillingsdepartementet, med representanter fra LO, Spekter, Virke, KS, Kunstnernettverket og Kulturrådet, har bistått direktoratet i arbeidet.

Verdiprinsippene for rimelig betaling for kunstnerisk arbeid skal også ligge til grunn for en oppfølgende strategi om hvordan prinsippene kan følges opp fra departementet, direktoratet og aktørene i sektoren, som skal utarbeides av Kulturdirektoratet i dialog med kunstnerorganisasjoner og statlig finansierte tilskuddsordninger og kunst- og kulturinstitusjoner. Høringen av verdiprinsippene er en viktig del av prosessen og vil bidra inn i Kulturdirektoratets arbeid med den oppfølgende strategien.

Bakgrunn

Som det fremgår av Meld. St. 22 (2022-2023) *Kunstnarkår* og Innst. 217 S (2023-2024), skiller arbeidsmarkedet for kunstnere seg vesentlig fra øvrig arbeidsliv ved at hoveddelen er organisert som frilansere og selvstendig næringsdrivende. Dette gir kunstnere som gruppe noen særskilte utfordringer. Gratisarbeid og underbetaling er en utfordring for kunstnere i Norge så vel som internasjonalt. Dette gjelder særlig selvstendig næringsdrivende, som ikke er en del av lønnsdannelsen og tariffavtaler slik som kunstnere med fast ansettelse og frilansoppdrag.

Det kan være vanskelig å verdifastsette kunst. Det samme gjelder for fastsettelse av honorar for kunstnerisk arbeid. I tillegg er maktforholdene ofte skjeve, og konkurransen om oppdragene er stor. Det kan derfor være krevende for den enkelte å oppnå rimelig betaling og honorar for kunstnerisk arbeid som tar høyde for alle utgifter man har som selvstendig næringsdrivende, som f.eks. pensjon og sykeforsikring. Med honorar for kunstnerisk arbeid menes her betaling for arbeid i forbindelse med produksjon og formidling av kunst og kultur, eksempelvis når en visuell kunstner produserer en utstilling, når en scenekunstner spiller i et teaterstykke eller en film, når en musiker eller et band spiller en konsert, eller når en forfatter eller en filmskaper presenterer sine verk for et publikum.

Regjeringens mål er at kunstnere skal få rimelig betalt for kunstnerisk arbeid, også når de er oppdragstakere. Offentlig finansierte institusjoner og tilskuddsordninger har et særlig ansvar for å sørge for rimelig betaling til kunstnere. Et tiltakspunkt i Meld. St. 22 (2022-2023) *Kunstnarkår* og Innst. 217 S (2023-2024) er at Kultur- og likestillingsdepartementet i tilskuddsbrev vil be statlig finansierte kunst- og kulturinstitusjoner rapportere om bruk og honorering av selvstendig næringsdrivende kunstnere. Oppdraget om verdiprinsipper og strategi for rimelig betaling for kunstnerisk arbeid må ses i sammenheng med dette og øvrige tiltakspunkter i meldingen. Det vises til nevnte melding for ytterligere informasjon.